

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Komunikace

Mezilidská komunikace v současné společnosti

Jana Horálková

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

Komunikace

Mezilidská komunikace v současné společnosti

Jana Horálková

Vedoucí práce: doc. Petr Vogel, M. A.

Katedra designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

podpis autora

Poděkování

Poděkování patří vedoucímu práce doc. Petr Vogelovi, M. A. Děkuji především za podporu, kterou mi věnoval v průběhu tvorby a za konzultace, které mi poskytl.

Nemenší poděkování věnuji Miroslavě Veselé, asistentce ateliéru Design kovu a šperku, která mi poskytla velkou pomoc zejména při řešení technologických problémů.

Obsah

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	2
3 CÍL PRÁCE.....	4
4 PROCES PŘÍPRAVY	5
5 PROCES TVORBY	6
6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	7
7 POPIS DÍLA	9
8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	11
9 SILNÉ STRÁNKY	12
10 SLABÉ STRÁNKY	13
11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	14
Internetové zdroje.....	14
Citace	15
12 RESUMÉ	16
Communication in our society.....	16
13 SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH.....	18
14. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	19

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Mou specializací na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara je obor design kovu a šperku. Baví mne práce s kovem a ráda jej používám jako součást svých prací. Jedním z důvodů, proč jsem se hlásila do tohoto ateliéru, bylo, abych se s kovem naučila lépe pracovat a měla lepší možnosti svého vyjádření.

Mou první klauzurní prací v ateliéru Design kovu a šperku byly prsteny pro architekta Friedricha Hundertwassera. V této práci mi šlo především o vyzkoušení a poznání různých materiálů.

V druhé závěrečné práci prvního ročníku jsem se zabývala psychologií davu, tím jak snadno se člověk nechá s davem strhnout a tím, jak je nebezpečné nechá-li se dav strhnout jedním člověkem. K vyjádření této myšlenky jsem použila přirovnání „hloupý jako osel“. Výslednou prací byly dvě čelenky, významnou úlohu hrála také instalace.

Mou další důležitou prací byl objekt, který jsem nazvala „Dešťostroj“. Je to krychlová konstrukce ze svařené ocele, uvnitř které je pohyblivý systém s velkým množstvím malých kousků kovu, které se při točení klikou zvedají a padají, naráží na destičky různých materiálů a tím vytváří iluzi zvuku deště. Myšlenkou této práce byl objekt, který nás uklidňuje. Při jeho tvorbě jsem si také vyzkoušela nové techniky v práci s kovem.

Mojí poslední velkou prací byla instalace velkých, barevných ploch průsvitného papíru. Tato instalace byla vyjádřením klidného pocitu, nacházíme-li se v lese, mezi stromy, v jejich světle a stínu. Nejdůležitější zde byla práce s barvami a se světlem.

Podívám-li se zpětně na svou tvorbu, je jasné, že čím dál tím víc směřuju k větším objektům a instalacím. V tomto duchu bych v budoucnosti ve své tvorbě ráda pokračovala, proto jsem formu objektu/instalace zvolila i pro svojí bakalářskou práci.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Téma, které jsem si zvolila ke své bakalářské práci je téma komunikace. Žijeme mezi jinými lidmi, ve společnosti, na kterou jsme odkázáni. Již tato skutečnost nás předurčuje k tomu, abychom se s ostatními lidmi dorozumívali, komunikovali s nimi.¹ Důsledkem toho jsme komunikací přímo obklopeni. „Jeden významný teoretik (a nepochybně i praktik) razil heslo: „Nelze nekomunikovat“ (tzv. Watzlawickův axiom)“.¹

Komunikace v širším smyslu znamená sdílení. Původ tohoto slova komunikace je v latinském *communicatio*, které znamená vespolné účastnění a *communicare*, což znamená společně něco sdílet, činit něco společným.²

Ve své práci se zabývám komunikací mezilidskou. Mezilidská komunikace je definována jako „proces sociální interakce mezi dvěma nebo více osobami, při kterém probíhá sdělování a výměna informací“.²

Komunikace je téma velmi široké a proto jsem již od začátku počítala s tím, že bude nutné ho zúžit a zabývat se pouze jedním jeho aspektem, který mne nejvíce zajímá.

Jako základní typy mezilidské komunikace se uvádí komunikace verbální a neverbální. Mě osobně vždy bavilo pozorovat, jakým způsobem mezi sebou lidé komunikují neverbálně. Hlavními prostředky neverbální komunikace jsou gesta spolu s mimikou. „Gesta většinou obrazně naznačuje to, co by šlo vyjádřit slovy, ale přece jen je srozumitelnější, když se to ukáže.“³ Gesta a mimika jsou tak důležité, že mohou naprosto změnit význam slov, poznáme, zda jde o vážnou věc či o vtip, vyjadřujeme také postavení k druhé osobě, či náš postoj.

¹ PETERKOVÁ, Michaela. *Komunikace z pohledu psychologie* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.psychotesty.psyx.cz/texty/psychologie-mezilidske-komunikace.htm>

² PAULÍK, Karel. *TOPASISTENTKA.CZ. Proces mezilidské komunikace* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.topasistentka.cz/umeni-komunikace/proces-mezilidske-komunikace>

Pokud se však díváme na jednání lidí o něco pozorněji, zjistíme, že zdaleka ne vždy je chování tak upřímné. Naopak velmi často se snažíme druhého člověka klamat, nebo děláme určitá gesta pouze z důvodu, že se to od nás očekává. Gesta mohou dokonce vyjadřovat pravý opak toho, co říkáme.

Přemýšlela jsem nad tím, co dělá naši komunikaci prostřednictvím gest tak často neupřímnou, odosobněnou. Podle internetových stránek zabývajících se společenskou etiketou, je „hlavním účelem společenských pravidel usnadnit a zpříjemnit komunikaci“. ⁴ Mám za to, že toto tvrzení je pravdou pouze do určité míry. Důsledkem těchto společenských pravidel je totiž také to, že některá gesta jsou často dělána pouze automaticky, někdy dokonce s nelibostí. Mohou být brána jako nutnost, nepříjemná povinnost, pokud k druhé osobě nechováme náklonnost ani respekt. Také já jsem občas vystavena těmto „povinnostem“ které dodržuji, i když často jako nutnou formalitu a stává se, že jsou mi vysloveně nepříjemné.

Nejosobnějším kontaktem, je kontakt přímého doteku, kontakt haptický. „Dotyková komunikace je pravděpodobně nejprimitivnější formou neverbální komunikace. Hmat se rozvíjí dříve než ostatní smysly, dokonce ještě v děloze dítě přijímá hmatové podněty. Dotyky mohou být buď přímé – typu “kůži na kůži”, nebo nepřímé, jako je tomu například při poplácání partnera po rameni holou rukou, přičemž partner má na sobě kabát“. ⁵ Pokud jsme k takto osobní komunikaci nuceni pouhými formalitami nebo zvyklostmi, může se z velmi osobního prostředku stát prostředek velmi neosobní.

Ve své práci se zabývám právě neosobností a neupřímností v komunikaci, ke kterým jsme často v jednání s druhými lidmi nuceni, a je jen velmi obtížné se jim vyhnout. Obklopují nás v každodenním životě. Já osobně to někdy vnímám jako něco velmi nepříjemného, jsou ale také chvíle, kdy to lze brát spíše s nadsázkou a pobavením, zvláště jsme-li pouze v roli pozorovatele.

3 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce je ukázat, jak vnímám neupřímnost a odosobnění komunikace ve společnosti, ve které žijeme. Na základě vlastní zkušenosti mám dojem, že nad tímto tématem lidé příliš často nepřemýšlí. Mnoho gest dělají automaticky, jiná proto, že cítí, že se to od nich očekává, jiná se naopak bojí nebo stydí udělat.

Účelem mých objektů a instalace není ani tak moralizovat, jako spíše předat podnět k přemýšlení nad tímto tématem.

Již jsem psala, že pozorování lidského jednání v nás může zároveň budit pobavení. Odosobnělost a neupřímnost komunikace, ač jde svým způsobem o něco smutného, často naopak působí úsměvně, až směšně. Do své práce jsem se proto snažila vložit humor a nadsázku, dívám se na toto téma s nadhledem.

Humor měl být od počátku hlavním prostředkem pro vyjádření mého pohledu na tento aspekt lidského jednání. Přesto jsem si v průběhu práce čím dál tím více uvědomovala, jak často mi neupřímnost v jednání lidí vadí natolik, že je jen těžké to respektovat, případně brát s humorem.

Věřím, že z celkového výsledku je možné vzít si obojí, jak pobavení nad absurditou kterou sami vytváříme, tak zamyšlení se nad její důležitostí.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Již od začátku jsem se chtěla zabývat špatnými stránkami mezilidské komunikace v současné společnosti, protože dokonce i v našem vlastním jednání se jim jen těžko vyhneme. Jako tyto špatné stránky vnímám především neupřímnost a odosobnění. Jak tyto prvky vnímám, jsem znázornila pomocí objektů, prostřednictvím nichž lidé určitým způsobem komunikují.

Než jsem začala se samotnou tvorbou, hledala jsem mnoho informací, které se odosobnění v lidské komunikaci týkají a informace o lidské komunikaci vůbec. V souvislosti s neosobní komunikací mne jako jedna z prvních napadla komunikace prostřednictvím internetu nebo telefonu, která do velké míry neosobní je a již často lidé volí dobrovolně. Někdy to dělají pouze z pohodlnosti, ale jindy využívají (nebo zneužívají) právě neosobnosti a určité sterility v této komunikaci.

Později jsem se začala více zajímat o to, jak vlastně takovéto technologie, díky kterým jsme internetem propojeni napříč kontinenty, fungují. Optická vlákna mne zaujala natolik, že jsem se chystala celý objekt vytvořit z nich. Důsledkem konzultací jsem později z tohoto nápadu upustila.

Také materiál jsem během své tvorby podstatně změnila. Prvním materiálem, se kterým jsem se pokoušela pracovat hned po optických vláknech, byla sádra. Důvodem byla její přirozená bílá barva, která u mne okamžitě vyvolává pocit sterility a neosobnosti. Brzy jsem ale zjistila, že sádra pro mou práci není vhodným materiálem a že pro mou práci bude mnohem vhodnější zvolit především průhledný (nebo alespoň velmi průsvitný) materiál-igelit, který snad mnohem lépe vyjadřuje sterilitu a neosobnost. Tento materiál se konečně ukázal jako vhodný.

5 PROCES TVORBY

Na počátku pro mne bylo důležité určit rozměry mých prací, v jakém poměru by mé objekty měly být vůči člověku a také jaké množství jednotlivých částí budu potřebovat. Kromě rozměru a množství, bylo také velmi důležité určit rozestup a uspořádání, poměr ploch a míst, kudy měly později procházet igelitové rukavice. Místa kde měly být díry, kterými rukavice prochází, jsem rýsovala na velké plochy balicího papíru. Na základě těchto zkoušek jsem se rozhodla, jaké postavení rukavic a jaký rozměr prací bude nejvhodnější.

Bohužel, když jsem poté vše převedla z papírového modelu do igelitu, zjistila jsem, že výsledek působí příliš nahuštěným dojmem. Zároveň se rukavice vlivem své blízkosti v prostoru ztrácely. Proto jsem byla nucena provést další zkoušky a zvětšit rozestupy mezi jednotlivými dírami a v případě objektu, který tvoří „stěnu“ jsem zvolila i jiné, pravidelnější uspořádání.

Bylo také potřeba vymyslet stříh rukavic tak, aby byly akorát dlouhé, měly správný tvar a byly plastické. Nejprve jsem zkoušela jednodušší stříh, z pouhých dvou kusů igelitu a poté jej nahřívat a tvarovat do požadovaného, plastického tvaru. Bylo to možné, ale na určitých místech vždy docházelo ke krabacení materiálu. Dala jsem proto přednost čistější formě, šití z více kusů igelitu, bez dalšího tvarování.

Když jsem si byla jistá rozstupem a postavením jednotlivých rukavic, překreslila jsem otvory narýsované na balicím papíru na igelit a následně je vystříhala. Poté jsem na tyto igelity pomocí šroubků, podložek a maticek přidělala úchyty (drátky s napájenou krátkou trubičkou a podložkou na obou stranách), na které jsem později navazovala lanka, na jejichž druhý konec jsem navázala rukavice.

Bylo také nutné na horním okraji igelitu ušít úzký tunýlek, kterým lze protáhnout trubičky s tyčkou, na zavěšení celého objektu.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Jako první problém, se kterým jsem se potýkala, bylo, kde sehnat pro mé dílo rukavice, které by byly podle mých představ (**obr. 13**). Zjistila jsem, že koupit je nelze a že je tudíž budu muset vyrobit. Potřebovala jsem, aby držely tvar a byly pevné. Vzhledem k vytvoření plastického tvaru, jsem každou šila z pěti částí. Zkoušela jsem také jednotlivé díly rukavic k sobě spojit „svářečkou“ na igelit, či elektrickou pájkou, ale výsledek nevypadal tak čistě, jak jsem očekávala a především nebyl dostatečně pevný. Proto jsem dala přednost šití. Vzhledem k malým záhybům nebylo možné použít šicí stroj a tak bylo nutné šití v ruce.

Technologickým problémem byla výztuž, držící rukavice napnuté. Dráty tvořící kroužky, které rukavice napínají, jsou pouze zasunuté do trubiček napájených na konci jiného drátu. Důvodem pouhého zasunutí je to, že jsem potřebovala kroužkům ponechat možnost mírného zvětšení či zmenšení, vzhledem k drobným rozdílům ve velikostech rukavic (navzdory jednotnému střihu). Zároveň bylo nutné zachovat pružnost a pevnost těchto drátů. Nemohla jsem je tedy nijak pájet, protože by se tím vyžíhaly a změkly (**obr. 13**).

Výztuž prochází švy u rukavic a spoj je navíc zpevněn a zafixován nití. Na drátu, který drží oba kroužky (respektive zásuvné trubičky) ve stejné vzdálenosti, je napájen krátký kousek trubičky v místě vodorovného vyvážení rukavice. Ten zajišťuje, že závěsné lanko zůstává na stejném místě a rukavice ve vodorovné pozici.

Dále jsem řešila, jakým způsobem zavěsit rukavice na plochu igelitu. Došla jsem k tomu, že nejlepším řešením bude přivázat lanko stejným způsobem jako na výztužné konstrukci. K drátku se stejným kouskem krátké trubičky jsem z obou stran stříbrnou pájkou připájela podložku. Později jsem do každé podložky vložila zkrácený šroubek, procházející igelitem, který jsem na druhé straně zajistila další podložkou a maticí (**obr. 14**). Zpočátku jsem měla

obavy, aby takovéto upevnění bylo dostatečně pevné a aby se z igelitu nevytrhlo. Naštěstí je ale igelit na takovéto uchycení dostatečně pevný.

Celkové zavěšení objektů je řešeno úzkým šitým tunýlkem na horní části igelitu. Jím prochází trubičky, v nichž je vsunutý jiný silný drát, za něž jsou v místech přerušování trubičky celé objekty zavěšeny.

Použitým kovem pro mou práci je mosaz. Mosaz jsem použila především z praktických důvodů, potřebovala jsem použít jednotný materiál, který je zároveň možno pájet natvrdo-stříbrnou pájkou, tak, aby spoje byly dostatečně pevné.

7 POPIS DÍLA

Ve svém díle jsem se soustředila na odosobnění přímého dotyku, celá má práce je vlastně polemizováním nad jeho důležitostí v určitých situacích. Již jsem psala o tom, jaký mají podle mého názoru na neupřímnost komunikace vliv základy společenské etikety, ustálená gesta a jak celkově neosobní a neupřímný aspekt komunikace vnímám.

Výsledkem mé práce jsou tři objekty, respektive dva objekty a jedna instalace (**obr. 1**).

Jedním z objektů je „stěna“, tvořená volně zavěšeným igelitem, jímž na obě strany prochází rukavice, ze stejného materiálu (**obr. 2-5**). Člověka na druhé straně stěny vidíme, slyšíme, můžeme se s ním však dotýkat pouze přes tenkou přepážku igelitu. Můžeme si s ním podat ruku, můžeme ho obejmout, můžeme se vzájemně „dotýkat“, cítit jeho teplo...Ale i ta nejjemnější zábrana bránící přímému kontaktu změní vnímání dotyku. Tento „dotyk“, přesto-že existuje, již není přímý a rozhodně není tolik osobní. Stává se „sterilním“. Je podobný, jako když nás na tvář líbá někdo, kdo nám není blízký, u koho je takovýto „osobní“ pozdrav pouze zvyklostí.

Má práce je vystupňováním toho, kam by mohl vést náš zvyk, dělat z velmi osobní záležitosti něco odosobněného. Pokud mají naše gesta založená na přímém dotyku pouze symbolický význam, pokud tato gesta čas od času cítíme jako něco nepříjemného, nutného pouze vzhledem ke společenské etiketě, proč neponechat pouze složku, ke které nás tato etiketa zavazuje? To ostatní, tedy přímý dotyk, již není potřeba.

Jsou chvíle, kdy se s někým setkáme v situaci, kdy bychom mu měli prostřednictvím dotyku projevit náklonnost či úctu. Z nějakého důvodu je nám však zatěžko toto učinit, třeba proto, že k němu žádnou náklonnost ani úctu nechováme, nebo je nám tato osoba naprosto cizí. Moje „komunikační stěna“

je příkladem, jak bychom s druhým člověkem v takovýchto situacích mohli „osobním“ způsobem komunikovat.

Druhým objektem je „tunel“, kterým podobně jako igelitovou stěnou prochází rukavice, ale pouze ve směru dovnitř (**obr. 6-10**).

Při tvorbě tohoto objektu jsem se soustředila na nepříjemný pocit, přijdu-li do společnosti ne příliš blízkých lidí, kteří většinou mají tendence mne objímat, poplácávat po zádech, chytat za ruku a projevovat podobná, pro mě vzhledem k situaci a společnosti nepříjemná gesta. Ode mne se očekává, že se budu přinejmenším usmívat. Utéct z takového hloučku lidí a zamknout se na záchodě by bylo považováno za neslušné. Také v těchto situacích je přímý dotyk něčím již naprosto zbytečným a zároveň něčím, co mne obtěžuje. Důležitý je pouhý akt objetí či políbení, při kterém přítomnost dotyku ve skutečnosti nehraje roli. Schovat se do takového tubusu by mohlo být vhodným řešením.

Třetí částí je instalace zavěšených rukavic (**obr. 11-12**). Jsou zavěšené zhruba ve výšce lidského pasu, tak, aby bylo přirozené navléknout je na ruku. Pouhým zavěšením jsem jim ponechala co největší flexibilitu, co největší možnost jejich použití.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Vzhledem k tomu, že na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara, Západočeské university v Plzni studuji v ateliéru Design kovu a šperku, vyučujeme se zde především šperkařským technikám. Již na začátku jsem psala, že já osobně se zabývám spíše tvorbou „větších“ objektů a instalací. Formu objektu/instalace jsem zvolila i pro svou bakalářskou práci, používám v ní však techniky běžně používané ve šperkařství. Prostřednictvím technik použitých v praktické části mé bakalářské práce, ukazují, že techniky zdánlivě určené především pro výrobu šperku a drobných předmětů, lze uplatnit i v jiných výtvarných odvětvích, a ve výsledku i v jiném měřítku. Snadno si tak uvědomíme, jak silně jsou propojené výtvarné obory, které mnoho lidí vnímá jako naprosto odlišné.

9 SILNÉ STRÁNKY

Má práce měla být od počátku do určité míry interaktivní. Objekty, které jsem vytvořila, jsou tedy úplně až tehdy, pokud jsou v přímém kontaktu s lidmi. Byly vytvářeny tak, aby bylo zřetelné, že se jich má člověk dotýkat, vkládat do nich ruce. Také z tohoto důvodu je nejpodstatnější část díla tvořená rukavicemi. Takovýto způsob vyjádření se může zdát poněkud prvoplánový a primitivní, na druhou stranu je také velmi zřetelný. Jasně lidem říká, k čemu jsou objekty určeny. Zejména s touto složkou své práce jsem velmi spokojená. Není nutné, abych lidem vysvětlovala, jak dílo funguje a k čemu je určeno. Velmi mne potěšilo, když jsem viděla, že lidé sami od sebe mají tendence do mých objektů vkládat ruce a dotýkat se jeden druhého prostřednictvím zavěšených rukavic.

Další věcí, s níž jsem velmi spokojená, je celková odolnost díla. Zmiňovala jsem se, že jsem se obávala pevnosti v uchycení rukavic k ploše igelitu. Tento spoj je nakonec dostatečně odolný a také šití rukavic se ukázalo jako přinejmenším dostatečně pevným spojem. Nemusím se tedy obávat, že se celá práce při první příležitosti rozsype a to i vzhledem k tomu, že je určena k přímému kontaktu s lidmi, ne k „pouhému“ pozorování.

Co se týče čistoty práce, také s tou jsem velmi spokojená. Kombinace vyleštěného kovu a průhledného igelitu je vhodná k vyjádření sterility, která působí i v naší komunikaci a společnosti vůbec. Také jsem se obávala, že čistotě vzhledu bude vadit použití nití při spojování jednotlivých částí rukavic k sobě. Nakonec je ale tento spoj na první pohled sotva rozeznatelný od spoje, který by byl vytvořen svařením, působí dokonce mnohem čistěji a především je mnohem pevnější.

10 SLABÉ STRÁNKY

Za slabou stránku v mé práci by se dalo považovat omezení pohybu v rukavicích, ke kterému přispívá délka rukavic, respektive délka drátu, který spojuje jednotlivé výztužné kroužky. Celková délka rukavic byla dělána na délku mých rukou. Chtěla jsem rukavice udělat tak, aby nás „chránily“ co nejvíce, měly být dlouhé až k lokti. Nyní mám za to, že lepším řešením by bylo udělat rukavice alespoň o tři centimetry kratší, menším lidem s kratší rukou takto mohou pohyb omezovat.

Bylo pro mne důležité docílit čistoty v práci. Ovšem drát, který spojuje trubičky se zastrčenými kroužky a za něž jsou rukavice zavěšeny, bylo po pájení nutné opět vytvrdit, aby se mu co nejvíce vrátila jeho pružnost. Z tohoto důvodu také není naprosto rovný.

Když jsem poprvé přemýšlela, který materiál bude vhodné použít na výrobu výztuží a systému pro zavěšení, chtěla jsem použít kov „stříbrné“ barvy, aby tento prvek byl co nejméně nápadný. Nakonec jsem ale za nejvhodnější materiál zvolila mosaz. Důvodem bylo, že ocel bych musela pájet cínem a výsledek by proto nebyl příliš pevný. Použití pakfongu bylo problematické, vzhledem k dostupnosti potřebného materiálu.

Když se však dívám na hotový výsledek, myslím, že barva výztuže je prvkem tvořícím kontrast k průhlednému materiálu a zároveň nepůsobí nijak rušivě. Je to dáno také tím, že vše je vyrobeno z drátu, který je silný pouze tak, aby plnil svoji funkci. Je tedy pevný, nicméně poměrně tenký (1,6 mm). Kromě toho, mosazné konstrukce dobře podtrhují plastický tvar rukavic.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Internetové zdroje

1. BROŽEK, Pavel. SKOROPSYCHO, Srozumitelně o psychologii pro každý den. *Vnímání osobního prostoru a Japonci v praxi*[online]. 17. 9. 2012 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.skoropsycho.cz/tag/osobni-prostor/>
2. JESENSKÁ, Elena. MAMINKA.CZ. *Osobní prostor. Nevstupovat, prosím!* [online]. 2. 7. 2009. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z:<http://www.maminka.cz/clanek/chovani-a-vztahy/osobni-prostor-nevstupovat-prosim>
3. CHOVÁNÍ.EU. *Etiketa a její historie* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.chovani.eu/etiketa-a-jeji-historie/c57>
4. KOTEK, Petr. NOVINKY.CZ. *Vědci varují před nedostatkem dotyků, nahradit jej může speciální terapie* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/veda-skoly/196933-vedci-varuji-pred-nedostatkem-dotyku-nahradit-jej-muze-specialni-terapie.html>
5. CHOVÁNÍ.EU. *Základy slušnosti* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.chovani.eu/zaklady-slusnosti/c40>

Citace

¹ PETERKOVÁ, Michaela. *Komunikace z pohledu psychologie* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.psychotesty.psyx.cz/texty/psychologie-mezilidske-komunikace.htm>

² EVERESTA. *Mezilidská komunikace* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.everesta.cz/slovník/mezilidska-komunikace>

³ WIKIPEDIA. *Gesto* [online]. [cit. 2014-04-28]. Editováno 11. 10. 2013. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Gesto>

⁴ CHOVANI.EU. *Chování a komunikace je základ společnosti* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.chovani.eu/>

⁵ PRÁVNICKÁ FAKULTA, Zákony a komentáře. *Haptika* [online]. [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://dan.univerzita-online.cz/psychologie/haptika>

12 RESUMÉ

Communication in our society

The theme of my work is human communication in contemporary society. For our existence (but also for existence of all what is alive), the communication is necessary. Any society cannot exist without communication.

There are many ways how we can communicate among ourselves. As a basic dividing of these ways, is considered verbal and nonverbal communication. I focused myself on the nonverbal communication, particularly on the touch.

Communication by touching is probably the most primitive form of communication. Touch is developed as a first from all our senses. In literature, the communication by touching is more divided into direct and indirect. By direct touch we mean touching “skin to skin”, indirect touch is for example when we caress someone on his back, but this person has a T-shirt. The direct touch is the most personal means of communication at all.

Words often express the opposite of what we show by our gestures. Gestures are usually more forceful, we trust them more. Of course, with the nonverbal part of our behaviour we can also bluff. Moreover, there are some gestures (based on direct touch), which are customary. It can be giving your hand, kissing someone to cheek or hug. In some situations it is expected that we will hold these customs. We can show by them our affection or respect, but very often we do it automatically, sometimes with reluctance or distaste, if we do not feel positive feelings to this person. Touch like that is not honest and not personal.

In my piece I concentrated myself to this dishonest and not personal contact in the direct touch. My work is thinking about importance of touch in

some situations, if it is good or not. My view I express mainly with hyperbole and irony.

The results of my work are objects/installation, created in the way that people can communicate through them. My pieces instigate people to this kind of communication and they are complete just when they are in the direct contact with people. Thanks to them we can become aware easily, what is the difference between direct and indirect touch and hopefully start to think, what its original meaning was.

13 SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

Obrázek 1: Celková instalace; foto vlastní.....	19
Obrázek 2: "Komunikační stěna"; foto vlastní.....	19
Obrázek 3: "Komunikační stěna"; foto vlastní.....	20
Obrázek 4: "Komunikační stěna"; foto vlastní.....	20
Obrázek 5: "Komunikační stěna" (detail); foto vlastní	21
Obrázek 6: "Válec"; foto vlastní	22
Obrázek 7: "Válec" s člověkem uvnitř; foto vlastní	22
Obrázek 8: Pohled do vnitřku "válce"; foto vlastní	23
Obrázek 9: Využití "komunikačního válce"; foto vlastní	23
Obrázek 10: Pohled z vnitřku "válce"; foto vlastní	24
Obrázek 11: Pohled na instalaci rukavic v budově školy; foto vlastní.....	25
Obrázek 12: Instalace rukavic v exteriéru; foto vlastní	25
Obrázek 13: Rukavice (detail); foto vlastní.....	26
Obrázek 14: Připevnění rukavic k ploše igelitu (detail); foto vlastní	26

14. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obrázek 1: Celková instalace; foto vlastní

Obrázek 2: "Komunikační stěna"; foto vlastní

Obrázek 3: "Komunikační stěna"; foto vlastní

Obrázek 4: "Komunikační stěna"; foto vlastní

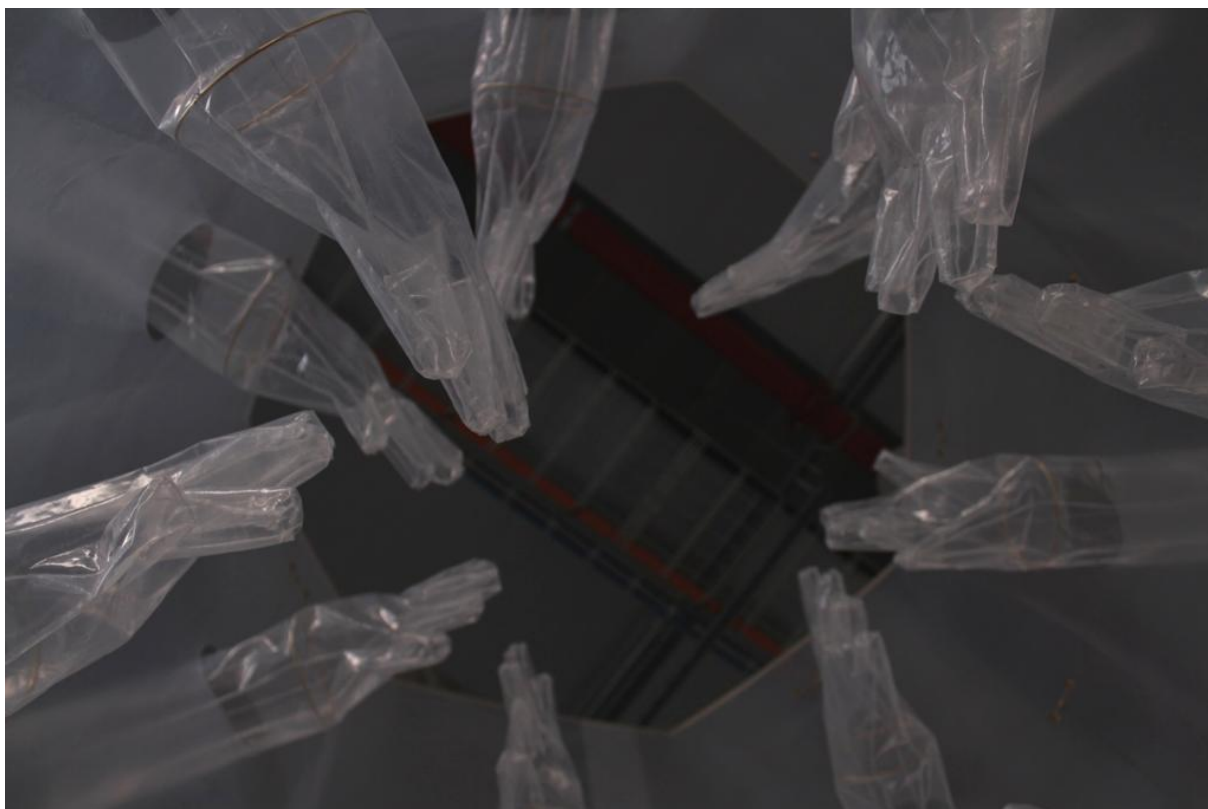
Obrázek 5: "Komunikační stěna" (detail); foto vlastní

Obrázek 6: "Válec"; foto vlastní

Obrázek 7: "Válec" s člověkem uvnitř; foto vlastní

Obrázek 8: Pohled do vnitřku "válce"; foto vlastní

Obrázek 9: Využití "komunikačního válce"; foto vlastní

Obrázek 10: Pohled z vnitřku "válce"; foto vlastní

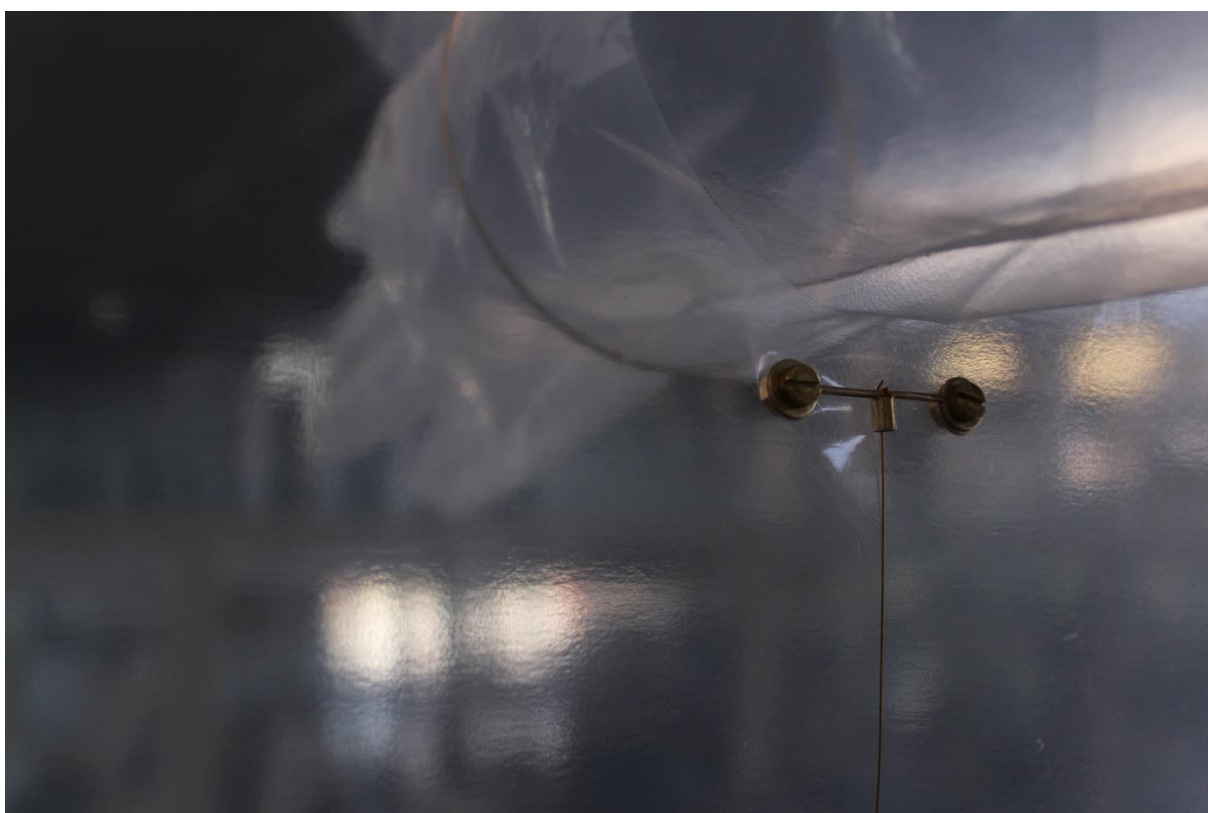
Obrázek 11: Pohled na instalaci rukavic v budově školy; foto vlastní

Obrázek 12: Instalace rukavic v exteriéru; foto vlastní

Obrázek 13: Rukavice (detail); foto vlastní

Obrázek 14: Připevnění rukavic k ploše igelitu (detail); foto vlastní